

דרוש: פישוט הליכי התכנון והביצוע

ניר ברקת

ראש עיריית ירושלים

אני משוכנע שאין בינינו גם אדם אחד שאינו משוכנע שנושא הקרקעות במדינת ישראל מחייב רפורמה, מחייב שינוי, מחייב פישוט ודיון ציבורי מעמיק. מן הטעם הזה חשוב ביותר קיומו של "כנס ירושלים", שמשמש במה נאותה להצפת דעות כדי שהרפורמה הדרושה תיעשה בשקיפות, בפתיחות, תוך התחשבות, תביא בחשבון את כל הדעות ותנסה ליצור מעגלי תמיכה והסכמה רחבים ככל שניתן.

בתוקף תפקידי כראש עיריית ירושלים אני מבקש להבהיר את תפיסתי בנושא המקרקעין. החזון העירוני שלי מתחיל במימוש הפוטנציאל העצום שיש בירושלים. כולנו יודעים שירושלים תמיד היתה ותמיד תהיה בעלת פוטנציאל להוות מוקד עלייה לרגל, בתחום הבין-לאומי, בהשוואה לערים היסטוריות אחרות בעולם כמו רומא, למשל. ברומא ביקרו בשנה שעברה 40 מיליון תיירים. בניו יורק ביקרו אשתקד 47 מיליון תיירים. בירושלים, נכון להיום, אנחנו "מגרדים" בין 2 ל-3 מיליון תיירים בלבד. ברור לחלוטין שעל מנת לממש את הפוטנציאל התיירותי הבלתי מנוצל של העיר עלינו להציב חזון עירוני בתחומי התיירות והתרבות, הרפואה ומדעי החיים, תחומים שיכולים להיות מנועים וקטרים של צמיחה בעיר. ברור גם שכדי לעשות זאת עלינו להגיע להסכמה עם הממשלה, דבר שכבר עשינו, ולהתחיל לייצר מעגלים שבמסגרתם יותר גופים יעסקו במימוש הפוטנציאל של העיר.

החשיבות של ההסכמה לגבי פעילות העירייה בשילוב עם הממשלה היא קריטית. אני מאמין שההסכמה על תוכניות העבודה שמהן נגזר תקצוב, היא תנאי הכרחי למימוש החזון. תנאי נוסף הוא פישוט הטיפול הביורוקרטי. לדוגמה: כדי לייצר פעילות, אפילו על מטר רבוע אחד במרכז ירושלים, יש צורך לעתים לתאם עמדות עם העירייה, עם החברה לשיקום הרובע, עם פמ"י – החברה שמנהלת את פיתוח מזרח העיר, עם הרשות לפיתוח ירושלים, עם מינהל מקרקעי ישראל, ועוד גורמים רבים כהנה וכהנה. המספר הרב של הגורמים העוסקים בנושא מייצר מחסומים כמעט בלתי עבירים וזאת בשעה שאם רוצים להשיג את היעד האמיתי חייבים לשלב את האינטרס של העיר

עם האינטרס של המדינה. הדבר הנכון לעשות הוא להגיע להסכמה על התוכניות. האמת היא כי ההליך הזה, שאמור לבוא לידי ביטוי בתוכנית המתאר של ירושלים שעל מימושה עובדים כבר יותר מעשור, דורש הרבה מאוד עבודה. לא אני התחלתי בתוכנית אך עלי מוטלת המלאכה לסיים אותה, בשילוב עם תפיסת העולם של שר הפנים המייצג את האינטרסים של המדינה. אחרי שנגיע להבנות משותפות נצטרך למצוא את דרך המלך בתשובה לשאלה, מהי הדרך הנכונה והיעילה ביותר לממש את כל התהליכים, וזאת בשעה שברור לכול שריבוי הגורמים הקשורים בנושא מפריע למהלך יותר מאשר מסייע לו.

הדבר הפשוט ביותר הדרוש לנו הוא פישוט התהליכים המשלבים את האינטרסים המוסכמים של המדינה ושל העיר, הסכמה על תוכניות עבודה עקרוניות, מה צריך לעשות ולפי איזה לוח זמנים והעיקר: להביא לידי סינכרוניזציה את פעולת כל הגורמים הקשורים לתהליך. אין דרך אחת. יחד עם זאת, אסור לנו לשכוח כי בסוף הדרך המורכבת הזאת, בסוף התהליך, ניצבים לקוחות. הלקוחות הם הקבלנים שרוצים לממש את החזון העירוני. ומולם צריך לעמוד גוף אחד, העירייה. אין תחליף למערכת עירונית מתמחה שעומדת מול הלקוחות, מול המגזר הפרטי, מול בעלי העניין ברמת עיר-מדינה שמגיעים לשטח ומבקשים לממש את התוכנית. אני יכול להציג דוגמה אחת על רפורמה דומה שצריכה להתממש בנושא התחבורה בירושלים. אם שואלים אותי על המסקנות מתהליכי התכנון והביצוע הבעייתיים במיוחד של פרויקט התחבורה בירושלים, אני משיב חד-משמעית כי אחת הבעיות היא ה-accountability. האחריות. מיהו הגורם הממשלתי, הציבורי, שעומד מול המגזר הפרטי ולוקח אחריות. ואחריות להבנתי איננה בלשון responsibility, אלא בלשון accountability. אחריות של גוף אחד שמסנכרן את כל המערכת הציבורית שמאחוריו. התפיסה שלי אומרת שהרשות המקומית היא זו שצריכה ליטול על עצמה את האחריות. הרשות המקומית היא זו שמסנכרנת בשקיפות ובפתיחות את המטרות והיעדים שלה ואת תוכניות העבודה עם המדינה, היא זו שצריכה לעמוד בחזית. אין סיכוי שגוף ארצי, ממשלתי, ידע לנהל טוב יותר מהמערכת המקומית. המערכת הארצית חייבת לטפל בכמעט 300 רשויות מקומיות. לצורך העניין, נניח ש-50 מנוהלות באופן מצוין, 50 תמיד יהיו בבעיות ועוד 200 יסתדרו בלי בעיה. ברור שבמצב כזה המדינה תצטרך להתמקד ברשויות המקומיות שאינן מספקות את הסחורה. תמיד יהיו כאלה. המערכת העירונית בירושלים טובה ויכולה להוביל. כל מה שאני מבקש זה לקבל מנדט מהמדינה להוביל

את המהלך. כל מה שאנחנו מבקשים זה לקבל סיוע בפישוט המהלכים ובייצור חזית אחת, ציבורית, אל מול מי שדרוש לצורך פיתוח העיר.

קרקעות, במיוחד בעיר כמו ירושלים, הן במחסור. אנחנו, כעירייה, חייבים לבחון באומץ את השאלה העקרונית: איך מנהלים את הקרקעות בעיר באורח מיטבי. כיום המצב קשה כי ריבוי הגורמים רק מקשה על מציאת הפתרונות ומימושם. אני מצפה שהרפורמה המוצעת תסייע לנו לפשט הליכים. אין לי ספק שהדבר ניתן לביצוע. אני מאמין שבעבודה משותפת, בשקיפות, אפשר להגיע להסכמות.

אנחנו בעיריית ירושלים מובילים עכשיו מהלך של One stop shop לקידום עסקים ומקימים אגף לקידום עסקים שכל הגורמים העירוניים והממשלתיים כאחד ייוצגו בו בנקודה אחת כדי שאנחנו נתרוצץ בשביל היוזמים. זו המטרה. התפיסה הזו של חשיבות מעמדו של לקוח היא המנחה אותנו. אנחנו לא ממציאים את הגלגל. הוא קיים במדינות אחרות, בערים אחרות, ואפילו במדינת ישראל. אם נדבק בתפיסת העולם שהלקוח הוא הראשון, נזכור שפישוט ההליכים יעזור לנו לנהל טוב יותר את הקרקעות, את העיר. אין לי ספק שזה יצליח.